

ΑΠΟΣΤΑΣΙΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΙΔΗΤΗ ΤΑΥΤΙΣΗ

«Άννα Πολιτκόφσκαγια: ένα θεατρικό υπόμνημα» του
Στέφανο Μασίνι σε σκηνοθεσία Διομήδου Κουφτερού

Ολόψυχα εύχομαι η παραγωγή της ομάδας Campos Culture and Arts «Άννα Πολιτκόφσκαγια: ένα θεατρικό υπόμνημα» να έτυχε της προσοχής και της εκτίμησης που της άξιζαν. Η επιλογή του έργου του Ιταλού συγγραφέα Στέφανο Μασίνι, γραμμένο το 2007 και αφιερωμένο στη δράση της Ρωσίδας αντιπολιτευόμενης στο καθεστώς δημοσιογράφου Άννας Πολιτκόφσκαγια και στην πληρωμένη δολοφονία της, ήταν πράξη πολιτικού ακτιβισμού, ήταν έκφραση της επιθυμίας των δημιουργών της παράστασης να ανταποκριθούν στις προκλήσεις που θέτει μπροστά στις συνειδήσεις μας η επικαιρότητα.

Οι τρομακτικές ομοιότητες που παρουσιάζουν τα γεγονότα του δεύτερου τσετσενικού πολέμου με τον πόλεμο στην Ουκρανία, η εκδικητικότητα του πούτινικού καθεστώτος προς τα στελέχη της αντιπολίτευσης, τότε και τώρα, ενισχύουν την απήχηση του έργου του Μασίνι μ' ένα περίεργο τρόπο, καθώς το κοινό της παράστασης βλέπει την πραγματικότητα της απεικονιζόμενης στο κείμενο περιόδου μέσα από το πρίσμα της σημερινής που αντιλεί καθημερινά από κάθε μέσο και δίκτυο. Έτσι, το παρόν χρωματίζει το πρόσφατο παρελθόν, ενώ το εξιστορούμενο στο κείμενο παρελθόν εξηγεί τη φρίκη του παρόντος.

Όσάν να προβάλλονται ταυτόχρονα δύο διαφάνειες και τα σημεία «σύμπτωσης» να φανερώνουν τις ιδεολογικές, ηθικές, ανθρωπιστικές αξίες που πρεσβεύουν ο συγγραφέας Στέφανο Μασίνι και η ηρωίδα του Άννα Πολιτκόφσκαγια, ο σκηνοθέτης Διομήδης Κουφτερός και η πρωταγωνίστριά του Έλενα Αγαθοκλέους. Παραδείγματός χάριν, την ελευθερία του λόγου. Το δικαίωμα του καθενός στην πρόσβαση

στην αλήθεια. Τη δυσανεξία στην προπαγάνδα των τοταλιταριστικών καθεστώτων. Το καθήκον αυτών που επαγγέλλονται τη δημοσιογραφία να παρουσιάζουν τα πράγματα ως έχουν. Γι' αυτό και ξεκίνησα το σημείωμα μου εκφράζοντας την επιθυμία ότι το σημαντικό μήνυμα της παραγωγής θα ακουστεί και κυρίως θα κατανοηθεί.

Το κείμενο γράφτηκε με βάση τα βιβλία, τα άρθρα της Πολιτκόφσκαγια, τις συνεντεύξεις που πήρε κι έδωσε η ίδια, έτσι ώστε μέσα από το πορτρέτο της πολεμικής ανταποκρίτριας-ερευνητικής δημοσιογράφου να βγαίνει το πανόραμα της εποχής. Η πρωτοπρόσωπη αφήγηση συνδυάζεται με την πολυφωνία των προσώπων που περνούν από το κείμενο. Ο σκηνοθέτης Διομήδης Κουφτερός επέλεξε να δώσει στην παράστασή του μονολογική μορφή η οποία στην εκτέλεσή της από την Έλενα Αγαθοκλέους δεν έχασε καθόλου την πολυφωνικότητα των μαρτυριών που εμπλέκονται στην αφήγηση.

Πολύ πετυχημένα ο σκηνοθέτης, βοηθούμενος από το έξυπνο σκηνικό της Ελένης Ιωάννου, επέλεξε τη φόρμα της «παρουσίασης», της «διάλεξης», όπου η «ομιλήτρια» είναι ταυτόχρονα και περφόρμερ. Αυτή η φόρμα επέτρεψε την Έλενα Αγαθοκλέους να κάνει στιλιστική μίξη ντοκουμέντου και συναισθήματος, να διεκπαιρώσει την παρουσίαση μεγάλου όγκου πληροφοριών και ταυτόχρονα να χτίσει βήμα-βήμα τη γοητευτική προσωπικότητα της Άννας. Κι όλα αυτά μπροστά στο κοινό που στην πλειοψηφία του και για πρώτη φορά αφομοιώνει τις άγνωστες ή τουλάχιστον αμυδρά

γνωστές πραγματολογικές πληροφορίες κι εκείνη τη στιγμή γνωρίζεται με το πραγματικό πρόσωπο της δημοσιογράφου.

Η Έλενα μπήκε με την Άννα σ' ένα παιχνίδι αποστασιοποίησης και ταύτισης, παρουσίασης και ενσάρκωσης. Το κείμενο οδηγεί την ηθοποιό στην εξιστόρηση της δολοφονίας της ηρωίδας της στο ασανσέρ της πολυκατοικίας της που ζούσε, με τέσσερις πυροβολισμούς στο κεφάλι, αλλά ούτε ίχνος μελοδραματισμού δεν ακούγεται στον λόγο της. Η Αγαθοκλέους είναι εξοικειωμένη με μικρούς σκηνικούς χώρους, όπως και με το είδος των σόλο περφόρμανς. Αυτό της επιτρέπει τη φυσικότητα της κινησιακής συμπεριφοράς. Μια μικρή πινελιά, μια στιγμιαία χορευτική κίνηση από το μιούζικαλ «Νορδ-Οστ» (κατά τη διάρκεια αυτής της παράστασης οι Τσετσένοι αυτονομιστές κατέλαβαν το θέατρο) θυμίζουν πόσο καλά κατέχει τη γλώσσα του σώματος.

Όμως και η σωματική γλώσσα και οι άλλοι εκφραστικοί τρόποι κινούνται μεταξύ των δύο πόλων που ήδη αναφέρθηκαν: της αποστασιοποιημένης παρουσίασης και της συνειδητής ταύτισης. Υπάρχει κάτι που «επιτρέπει» την ταύτιση της ηθοποιού με την ηρωίδα της: είναι η αφοσίωση στο λειτούργημα. Κι ας μιλάμε για διαφορετικά λειτούργηματα, επαγγέλματα, μοίρες, χώρες, κ.ά. Η αφοσίωση στο δικό της λειτούργημα, στην τέχνη της, το απόλυτο δόσιμό της, όπως στη «Φόνισσα», όπως στον «Λάζαρο», αποτέλεσαν για την ηθοποιό «πέρασμα» στην ενσαρκωμένη προσωπικότητα.